

درس شانزدهم

«وقتی بوعلی کودک بود»

آموختنی‌ها

- ۱ آشنایی با دانشمند بزرگ ایرانی «ابوعلی سینا»
- ۲ تفاوت خوب دیدن و نگاه کردن
- ۳ آشنایی با محمد تقی بهار ملقب به ملک الشعرا
- ۴ مهارت ساده‌نویسی برخی از جملات
- ۵ درک تفاوت خوب دیدن و خوب نگاه کردن
- ۶ تشخیص شخصیت‌ها، پیام و زمان رخداد داستان

جعبه‌ی کلمات

کلمات مترادف

یأس: ناامیدی

ابرام: اصرار - پافشاری

نذر کردن: آنچه شخص بر خود واجب کند تا انجام دهد

کزان: که از آن

افسرده: ناراحت

سنگ خارا (سنگ خاره): نوعی سنگ. سنگ سخت

شکرانه: کاری که برای سپاس انجام شود.

سخت سر: لجاجت

نجیبدم: تکان خوردم

کلوید: جست و جو کردن

سپیده دم: صبح زود

کرم کرده: بخشش کن

ناید: نمی آید

بالین: بالست - خوابگاه - بستر

بهبودی: تندرستی - سلامتی

گرت: اگر تو

ماهر: توانا - حرفه‌ای

کلمات متضاد

پرسش = پاسخ

آغاز = پایان

کلمات ہم خانواده

نذر، نذری، نذورات

حیرت، متحیر، حیران

قربانی، قربان

ماہر، مہارت

فریوان = اندک

سہل = سخت

اشک = لہند

نیک بخت = نلون بخت

طیب، اطباء
شکر، شاکر - شکر - شکر - شکر - شکر

اگر خواندن با درک و فهمیدن مطلب همراه باشد، می‌تواند دروازه‌ای از دانایی را بر ما بگشاید و همین باعث می‌شود تا ما با یافتن آگاهی بیشتر و علم و دانایی افزون، در کارهایمان موفق‌تر شویم. افراد بزرگی مثل بوعلی سینا، از همان کودکی که کتاب یا قرآن می‌خواندند تا معنی کلمات و واژه‌ها را نمی‌فهمیدند، آن را کنار نمی‌گذاشتند. به همین دلیل پیشرفت و جهش حیرت‌آوری در سنین پایین داشتند. اگر می‌خواهیم پیشرفت کنیم و به درجات بالای علمی برسیم، باید با تأمل و صبر درس بخوانیم.

بخوان و بدان

درنا: برنا! اون لانه‌ی پرنده، روی درخت گوشه‌ی حیاط خیلی قشنگ است! من کنارش عکس گرفتم.

برنا: کدوم لانه‌ی پرنده؟ من که صبح تا شب تو حیاط هستم، چرا ندیدم!

درنا: به خوب نکته‌ای اشاره کردی. تو **خوب ندیدی**، فقط **نگاه کردی!**

خوب دیدن، گام مهمی برای رسیدن به دانایی است. چون با خوب دیدن، دقیق‌تر و کامل‌تر می‌بینیم و درک و فهم بهتری نسبت به آفرینش خدای بزرگ پیدا می‌کنیم.

نگاه کردن، امری غیر ارادی می‌باشد. مانند: (چشمانمان را باز کردن پلک زدن) ولی خوب دیدن به اطراف امری است که به صورت ارادی و با دقت و انتخاب خودمان انجام می‌شود. مانند: (خرید کتاب، کیف، لباس دلخواه)

نکته

دانشمندان واقعی کسانی هستند و بوده‌اند که از کنار پدیده‌ها بی تفاوت نگذشته‌اند.

یکی از راه‌های تقویت املا، استفاده از حافظه کوتاه مدت است. به این ترتیب چند بار متن درس را با سرعت بخوانید و بعد در هر مرحله، واژه‌هایی که از درس در خاطرت مانده را یادداشت کنید.

حال شما سه مرتبه متن درس را بخوان و در هر مرحله کلماتی که در خاطرت مانده را یادداشت کن. (نکته: توجه شود کلمات در سری دوم و در سری سوم تکراری با مراحل قبل نباشند.)

الف: کلمات در سری اول: خوب دیدن - حسین - حیرت آور - حیرت زده - تأمل - خوب گوش دادن

ب: کلمات در سری دوم: عبدالله - عقیقه فرما - ساره - بیمار - طبیب - بستر

پ: کلمات در سری سوم: آسوده خاطر - والدین - بالین - دانشمند - قریانی - تدر

۱ هر کلمه را به طبقه‌ی مخصوص آن وصل کن.

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

- الف: عبدا... می‌خواست حسین را به خارج بفرستد. برای او آموزگار انتخاب کرد.
- ب: چشمه با ناامیدی راه خود را عوض کرد. سی‌لند و کلاید و کوشش نمود.
- پ: چشمه آرام و سنگ سخت بود.
- ت: محمد تقی بهار، همان ملک‌الشعرا است.

۲ متن زیر را با «تا، اما، و، که» کامل کن.

«مرضیه دختری بود که در کلاس پنجم درس می خواند. تا می توانست تلاش می کرد، اما نمی توانست نمره های عالی بگیرد. تا اینکه معلم او را راهنمایی کرد و
طریقه ی درست مطالعه کردن را به او آموخت.»

۴

با توجه به آموزش های درس، جملات زیر را کامل کن.
الف: با دقت در آفرینش خدا و خوب دیدن، دانش و ^{دانش} ^(شناخت) ^{بیش} بهتری نسبت به آفرینش پیدا می کنیم.
ب: پس از درک محتوا و ارتباط میان اجزای تصویر، آن را مشخص می کنیم.

۵

الف: هم معنی کلمه های (نامیدی، آسان، ابرام)

پاس، سطل، اصرار

ب: کوتاه نشده ی کلمات (رهی، کز، گرت، استاد)

راهی، که از، التوتو، ایستاد

					ف	ا
					ش	ی
س	ر	ا	ظ			
ک	ت	ص	ع	ق	م	س
ی	ه	ا	ر	س	ا	ی
ا	ب	ا	ه	گ	ق	ا
ز	گ	ر	ل	ر	غ	د
ن	ک			ت	ن	
				و		

جمله‌های زیر را بخوان و با توجه به مفهوم، علامت بزن.

(دقت)

نگاه کردن

خوب دیدن

الف: دیروز فیلم درست کردن کیک اسفنجی را دیدم.

ب: معلم از پنجره رفتار بچه‌ها نسبت به هم را نگاه می‌کرد.

پ: معلم روی پله‌ها نشسته بود و به من نگاه می‌کرد.

ت: حسین با تلسکوپ ستاره‌ها را می‌دید.

شعر «چشمه و سنگ» چند بیت است؟ ۱ «بیت‌های زوج شعر را بنویس»

بازی چینی گفت با سنگ سخت: «گرم کرده، راهی ده، ای نیک بخت»

نخندیدم از این زور آزمای که ای تو، که پیش تو جنیم خای؟

سبب کند و کاو و کوشش نمود کز آن شب خارا، همی بر نشود...

گرت پایداری است در کارها شود سهل پیش تو دستوارها.

با کلمه‌ی «بی‌انصافی» دو جمله‌ی متفاوت بنویس. (پرسشی، تعجبی)

پرسشی: آیا بی‌دانی بی‌انصافی و آدم فروشی کارنا درستی است؟
 تعجبی: عجب فروشنده‌ی بی‌انصافی!

هر یک از واژه‌های زیر به چه معناست؟

الف: اندک‌اندک یعنی: کم کم

ب: دم‌به‌دم یعنی: لحظه به لحظه

به تصاویر زیر با دقت نگاه کن. مطالبی که از آنها برداشت کردی را در سه بخش زیر بنویس.

<p>.....</p> <p>.....</p>	مقدمه
<p>.....</p> <p>.....</p>	توضیح
<p>.....</p>	نتیجه

با توجه به متن درس «وقتی بوعلی کودک بود، پاسخ بده».

شیرین

شخصیت اصلی داستان:

ستاره - عبدالم...

طیب

شخصیت‌های فرعی:

دره آل بویه

زمان رخدادهای داستان:

شناسایی به موقع استعدادها

پیام داستان:

با توجه به سوالات داده شده، گزینه‌ی مناسب را مشخص کن.

الف: خوب دیدن، خوب گوش کردن و خوب فکر کردن، است.

(۱) درک و فهم

(۲) فهمیدن

(۳) مشاهده‌ی خوب

(۴) سرآغاز دانایی

ب: در جمله‌ی زیر، منظور از کلمه‌ی مشخص شده چیست؟

«اشک شوق از دیدگان ستاره، فروریخت،

(۱) ستاره‌ی زهره

(۲) طبیب

(۳) مادر حسین

(۴) چراغ روشن

پ: «راه‌های دستیابی به شناخت و آگاهی، در کدام گزینه آمده است؟

(۱) شعر و شاعری

(۲) علم و تجربه

(۳) تفکر و اندیشه

(۴) لطف و محبت

ت: کدام کلمه‌ی زیر با «گذار»، کلمه‌ی معناداری می‌سازد؟

(۱) بنیان گذار

(۲) خدمت گزار

(۳) نماز گزار

(۴) سپاس گزار

ث: معنای عبارتهای «قرار از کف دادن»، و «سر و کله زدن»، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

(۱) فقیر شدن - دعوا

(۲) بی‌تابی - بحث کردن

(۳) شادمان گشتن - شاخ و شانه کشیدن

(۴) آرامش یافتن - درگیر شدن

خوانش و پردازش

متن زیر را بخوان و به سوالات پاسخ بده.

۱۲

من دوستی دارم که همیشه از او به عنوان بهترین دانش آموز یاد می‌شود. هر کجا می‌رود می‌تواند نظر همه را جلب کند. او بسیار مؤدب و خوش‌رو است. او می‌گوید: «با دقت درس می‌خوانم، هر شب چند صفحه مطالعه می‌کنم و به راهنمایی‌های معلم و پدر و مادر عمل می‌کنم. این رمز موفقیت من است.»

الف: نظر همه را جلب می‌کند، یعنی چه؟

توجه همه را به سوی خود کشیدن

ب: آیا موفقیت دوست من، رمز دیگری هم می‌تواند داشته باشد؟

تلاش و پشتکار در کارها - برنامه‌ریزی درست - انجام به موقع کارها - ^{قوی} داشتن آشنایی و آشنایی با افراد - اعتماد بنفس

پ: در کدام جمله «رفتار دوست من»، آمده است؟ بنویس.

او بسیار باادب و خوش‌رو بود.

ت: برنامه‌ی درس خواندن شما چگونه است؟

بر عهده دانش آموز